METSÄTALOUS

Jos kaupallisen poiminnan ehdot tiukkenevat tai se tulee maksulliseksi, yritysten kilpailukyky heikkenee. **TOIMINNANJOHTAJA SIMO MOISIO, ARKTISET AROMIT RY**

UPM myy metsää saksalaiselle sijoitusrahastolle

UPM myy 7 200 hehtaaria metsää saksalaiselle sijoitusrahastolle Latifundiumille. Tilat sijaitsevat Ilomantsissa, Pihtiputaalla ja Tervossa.

Samalla yhtiöt tekevät pitkäaikaisen puukauppa- ja metsänhoitosopimuksen.

Latifundium on erikoistunut sijoittamaan kansainväliseen ja eurooppalaistaustaiseen metsäomaisuuteen. Metsätilakauppa UPM:n kanssa on rahaston ensimmäinen sijoitus Suomeen.

”Etsimme vakaita sijoituskohteita, jotka säilyttävät arvonsa eri suhdanteissa”, kertoo Latifundiumin edustaja kreivi **Maximilian von Maldeghem**.

”Tavoitteenamme on myös jatkaa tiloihin liittyviä sopimuksia muiden osapuolien kanssa.”

Ulkomaisten sijoittajien kiinnostus Suomen metsäomaisuuteen monipuolistaa metsänomistajarakennetta ja tuo alalle uutta dynamiikkaa, sanoo tiedotteessa UPM:n myyntipäällikkö **Riitta Väisänen**.

UPM on myynyt säännöllisesti metsäomaisuuttaan osana kiinteistön jalostusta. Usein molemmat osapuolet ovat kiinnostuneita solmimaan myös pitkäaikaisen metsänhoito- ja puukauppasopimuksen.

MT

Harvesterin purut talteen uudella keksinnöllä

Metsähakkuissa kertyvän sahanpurun hyödyntäminen ja kerääminen jatkojalostusta varten saattaa olla tulevaisuudessa mahdollista. Uuden keksinnön ansiosta purun keräys hakkuun yhteydessä on nyt teknisesti mahdollista.

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa kehitetty purunkeräin kuivaa sahauspurun hakkuukoneen jäähdytyslämmöllä.

Purun talteenotolla on myös ympäristöllinen näkökulma. Se voi vähentää maannousemasienen leviämistä tyvilahoissa kuusikoissa ja teräketjun voiteluöljyä tulee kerättyä purun mukana talteen. Öljyn talteenotolla on erityisesti pohjavesialueita ajatellen suuri merkitys.

Sahauspurua syntyy hakkuussa noin 0,5 prosenttia rungon tilavuudesta eli koko Suomessa 0,275 miljoonaa kuutiometriä vuositain. Määrä vastaa energiasisällöltään 27 500 omakotitalon vuotuista energian käyttöä.

Talteen kerättyä purua voidaan hyödyntää myös kuivikkeeksi tai sen voisi esimerkiksi kaasuttaa harvesterin omaksi polttoaineeksi.

MT

Kyllästetty mänty kesti kokeissa lehtikuusta paremmin

Kyllästetty mänty kesti parhaiten ulkorakenteessa. Lehtikuusi oli odotettua heikompaa, ilmenee Ruotsissa tehdyistä pitkäkestoisista kokeista.

Vertailtavia puita on pidetty 15 vuotta ulkona telineissä ja kaivettuna maahan Ruotsin teknisen tutkimusinstituutin kokeissa lähellä Boråsia, ATL-lehti kertoo.

Koe on maan ensimmäinen, jossa tutkitaan nykyaikaisia kuparipohjaisia puun suojaaineita maan alla ja päällä.

Nyt luvataan 20 vuoden takuu kyllästetylle puulle, jota on käytetty voimassa olevien standardien mukaan, sanoo SP Trän osastonjohtaja **Jöran Jermer**.

Kyllästämättömään puuhun iski lahottajasieni varsin pian. Puu alkoi heiketä 5–10 vuoden kuluttua käyttöönotosta maan päällisissä rakenteissa.

Kokeissa tutkittiin kyllästämätöntä kuusta, männyn sydänpuuta ja lehtikuusta lahon kestävyyden osalta. Koe oli tarpeen, sillä vuonna 1994 rajoitettiin kromi- ja arseenipohjaisten kyllästysaineiden käyttöä.

Nykyisin puu kyllästetään yleensä kuparipohjaisilla yhdisteillä, jotka antavat puulle vihreän värin.

Lehtikuusella on hyvä luontainen lahonkestävyys. Kokeissa se kuitenkin oli odotettua heikompaa.

Käsittelemättömistä puista pärjäsivät parhaiten odotetusti männyn ja lehtikuusen sydänpuu.

Jermerin mukaan lehtikuusen lahon vastustuskykyä on usein liioiteltu. SP Trä on laatinut oppaan puun valinnasta ulkorakentamiseen.

MT

Puupölkky sai Virossa patentin

Virossa voi kuka tahansa sahata puusta pölkyn istuimeksi, mutta istumistarkoitukseen pölkkyjä saa myydä ja markkinoida vain Pärnun maakunnassa asuva pariskunta **Piret** ja **Eino Ojandu**.

Postimees-lehti uutisoi, että Ojandut ovat jo vuonna 2009 hakeneet puupölkky-istuimelle patentin. Istuinpölkky on patentin mukaan “teollinen design-ratkaisu”.

Valtion patenttivirastolla ei ole tähän vastaan sanomista. Patenttiviranomainen tarkastaa vain patenttihakemuksen oikeuden eikä ota kantaa patentoitavan tuotteen käyttötarkoitukseen tai sisältöön.

Pölkyn patentoimisesta on jo aikaa, mutta uutisen mukaan Ojandut ovat toistaiseksi vain tehneet pölkkyistuimia ja suunnitelleet markkinointia.

“Odotan, että joku varastaisi ideani, jotta voisin sitten haastaa varastajan oikeuteen”, Eino Ojandu sanoo Postimees-lehdessä.

Uutisessa arvellaan, että pölkkyoikeudenkäynti olisi taatusti tiedotusvälineitä kiinnostava tapaus ja siten hyvää mainosta Ojandujen bisnekselle.

SILJA HURSKAINEN

MTK haluaa rajata marjojen kaupallista poimintaa

MTK:n mielestä kaupallinen poiminta poikkeaa jokamiehenoikeuksien perinteisistä käytännöistä. Laajamittaista poimintaa tulisi säätää lailla.

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK haluaa rajoittaa luonnonmarjojen laajamittaista kaupallista poimintaa.

MTK:n mielestä toisen omaisuuden käyttäminen liiketoimintaan tulee rajata selkeästi jokamiehenoikeuksien ulkopuolelle.

Tähän kuuluvat kaupallisen marjanpoiminnan lisäksi myös esimerkiksi koiravaljakkosafarit ja yritysmuotoinen ratsastus yksityisalueilla.

Mikä on perinteistä poimintaa?

MTK:n mukaan kaupallisen poiminnan toimintatavat poikkeavat jokamiehenoikeuksien perinteisistä käytännöistä.

”Raakojen marjojen poiminen ja haravapoimurin käyttö eivät ole perinteistä marjanpoimintaa”, sanoo MTK:n maankäyttöasioista vastaava johtaja **Markku Tornberg**.

Liian raju haravointi vaurioittaa kasvustoa ja kukkasilmuja, mikä huonontaa seuraavan vuoden marjasatoa.

MTK haluaa, että yritysten antamaa ohjausta marjanpoimintaan säänneltäisiin oikeudellisin ohjein, jotta opastus olisi selkeämpää kuin nykyään. Myös asutusten läheisyydessä poimimisesta ja marjojen raakana keräämisestä pitäisi säätää lailla.

Kylien lähelle perinteisille marjapaikoille ei pitäisi mennä. ”Erityisesti maaseudulla asuville jokamiehenoikeudet antavat tärkeän mahdollisuuden oman elinympäristönsä hyödylliseen käyttämiseen”, Tornberg kuvailee.

Mustikka lukuina MT

	2010	2011	2012
Sato (milj.kg)	–	n.250	n. 180*
Myyntiin kerättiin (milj. kg)	2,8	3,1	
Poimintatulot (milj. euroa)	4,5	7,5	
Hinta (euroa/kg)	1,6	2,41	
Vienti (milj. kg)	4,4	3,9	
Viennin arvo (milj. euroa)	12,3	12,4	

*arvio Lähde: Maaseutuvirasto ja Metla

”Ei” rajoituksille

Arktiset Aromit ry:n toiminnanjohtajan **Simo Moision** mukaan jokamiehenoikeuksia ei tule rajoittaa.

”Jos kaupallisen poiminnan ehdot tiukkenevat tai se tulee maksulliseksi, yritysten kilpailukyky heikkenee.”

Moision mukaan esimerkiksi halvempi ulkomainen mustikka voisi ajaa tämän Suomelle tärkeän vientituotteen ohi. Luonnontuotteiden luoma positiivinen Suomi-kuva saattaisi myös kärsiä maailmalla.

Moision mukaan poimurin laadulla ei loppujen lopuksi ole kovin suurta vaikutusta, mutta yritykset kehittelevät lisäohjeita koko ajan.

”Toimintatapojen kehittämisessä suunta on parempaan päin.”

LAURA KAKKONEN

TIMO LINDHOLM

Jouko Hakonen asuu Mustikkavuoren juurella Jämsän Himoksella. Mustikkaa löytyy lähialueelta joka vuosi. ”Kaupallisista marjanpoimijoista ei ole ollut haittaa”, hän kertoo.

Ulkomaalaiset poimijat vievät marjat jo raakileina

Etelä-Kuusamossa asuva **Tauno Pätsi** harmittelee ulkomaalaisten poimijoiden toimintaa. 3 500:sta Suomeen tulevasta poimijasta noin 700 tulee Etelä-Kuusamon alueelle.

”Monet tutut eivät mene enää metsään, koska siellä ei ole mitään poimittavaa”, Pätsi kertoo.

Kaupallisten yritysten palkkaamat poimijat tulevat sankoin joukoin ja poimivat marjat ripeästi. Varpujen varret katkeavat ja seuraavan vuoden sato tuhoutuu.

Marjoja poimitaan myös raakoina, sillä kilpailu on kovaa.

”Ongelma on ollut olemassa jo pitkään”, kertoo Arktiset Aromit ry:n toiminnanjohtaja **Simo Moisio**.

”Yritykset joutuvat kiinnittämään asiaan huomiota, jos hävikki nousee suureksi raakileiden takia.”

Marjat poimitaan pois myös tienvarsilta, jotka olisivat vanhemmille ihmisille hyviä poimintapaikkoja.

”Mustikkaa ei saa enää sieltä, mistä sitä on aiemmin poimittu”, Pätsi harmittelee.

Viime syksynä Maaseudun Tulevaisuudessa kerrottiin Pätsin innostuksesta mustikkaan: yli 80-vuotias teräsvaari syö edelleen mustikoita joka päivä. Muisti on parantunut ja terveys on erinomainen.

”Viime vuosina mustikkaa on tosin ollut vaikea saada.”

LAURA KAKKONEN

Supermarjat kypsyvät tällä viikolla

Mustikka on suomalaisille mieluinen marja. Monet odottavat jo ämpärit rivissä mustikkametsään pääsyä, kun nämä luontomme tarjoamat supermarjat tällä viikolla Etelä- ja Keski-Suomessa kypsyvät.

Mustikka on myös kaupallisesti tärkeä marja. Arvostus sekä kotimaassa että ulkomailla on jatkuvasti nousussa mustikan terveellisyyden vuoksi.

Eniten kaupallista merkitystä mustikalla on Oulun ja Lapin lääneissä. Satomäärät vaihtelevat suuresti vuosittain sekä alueittain.

Mustikkaa koko kansalle

Mustikkaa poimitaan noin 10 prosenttia sadosta. Valtakunnalliset erot ovat kuitenkin suuret: esimerkiksi Uudellamaalla ja Satakunnassa poimitaan noin 5 prosenttia, Kainuussa ja Oulun läänissä jopa 12 prosenttia.

”Poimintaa voisi tulevaisuudessa nostaa jopa 15 prosenttiin”, kertoo Metsäntutkimuslaitoksen vanhempi tutkija **Kauko Salo**. ”Tällä olisi hyvä vaikutus myös kansantalouteen.”

Arktiset Aromit ry:n mukaan koko Suomen aikuisväestöstä yli puolet poimii luonnonmarjoja.

Viime kesä oli erittäin hyvä mustikkavuosi: marjaa kypsyi 28,5 kiloa hehtaarilla ja sitä poimittiin noin 25 miljoonaa kiloa. Poimittujen marjojen arvo nousi noin 60 miljoonaan euroon.

Tämän vuoden sato jäänee odotettua pienemmäksi. ”Ennuste on noin 20 kiloa hehtaarilla, mutta luku voi vielä muuttua suuntaan tai toiseen”, Salo painottaa.

Varsinainen terveysmarja

Mustikan terveysvaikutuksia tutkitaan kiivaasti sekä Suomessa että muualla maailmassa.

Tutkimustietoa on vielä vähän, mutta mustikka näyttäisi olevan hyödyksi ainakin verisuonille, aivoille, silmille ja aineenvaihdunnalle, kertoo erikoistutkija **Riitta Törrönen**. Kokeita on tehty sekä ihmisille että eläimille.

Mustikassa on runsaasti flavonoideja, joiden uskotaan olevan hyväksi terveydelle. Tämä hyvän ravintokuidun lähde sisältää myös C- ja E-vitamiinia.

”Tämänhetkinen tieto mustikan terveellisyydestä esimerkiksi muistiongelmien ehkäisyssä on erittäin mielenkiintoista”, Törrönen sanoo.

Hänen mielestään mustikka kuuluu hyvään ruokavalioon sen ennaltaehkäisevien ja terveyttä ylläpitävien ominaisuuksien vuoksi.

Kiinnostus kotimaassa lisääntynyt

Mustikan viennin kohdemaat ovat muuttuneet suuresti viimeisen kymmenen vuoden aikana, kertoo Arktiset Aromit.

Vuonna 2011 mustikkaa vietiin yli kymmeneen maahan. Yksi tärkeimmistä vientimaista on Kiina.

Suurin osa mustikoista viedään ulkomaille pakastettuina. Kotimaassa kiinnostus mustikkaan on lisääntynyt, mikä on osaltaan vähentänyt pakastemustikoiden vientiä. Pakastettujen mustikoiden tuonti sen sijaan kaksinkertaistui viime vuonna.

LAURA KAKKONEN

METSÄSTÄ LYHYESTI

Ruotsin teollisuus vastustaa rikkirajaa

Ruotsalaiset teollisuusjätit Stora Enso, Södra Skogsägarna, Boliden, Billerud ja SCA kirjelmöivät pääministeri **Fredrik Reinfeldtille**. Yritykset toivovat Reinfeldtin tekevän jotain tulevan rikkidirektiivin haittojen lieventämiseksi.

Merenkulkulaitoksen mukaan laivojen polttoaineenrikkirajan pudotus prosentista 0,1 prosenttiin lisää metsäteollisuuden kustannuksia 1,3 miljardilla kruunulla eli noin 230 miljoonalla eurolla vuodessa.

Suurimpia kärsijöitä olisi Stora Enso, jolla on Ruotsin lisäksi isot tehtaat Kemissä ja Oulussa. Ouluun rahdattiin viime vuonna sellua yli 330 000 tonnia.

Yritykset vaativat direktiivin siirtoa. Etelä-Euroopassa raja asetetaan viisi kertaa väljemmäksi kuin pohjoisessa eli 0,5 prosenttiin vasta vuonna 2020, muualla maailmassa saa ajaa 3,5 prosenttia rikkiä sisältävällä polttoaineella.

Rakentaminen kasvaa Saksassa

Saksassa myönnettiin toukokuussa rakennusluvat yli 23 000 asuin- ja muuhun rakennukseen. Määrä on 6 prosenttia isompi kuin vuosi sitten toukokuussa ja peräti 53 prosenttia vuoden 2010 toukokuun määrän. Lisäystä huhtikuuhun oli 27 prosenttia.

Ilim vihki vanerilinjat

Venäläinen metsäjätti Ilim on vihkinyt kaksi uutta vanerilinjaa käyttöön Bratskissa Siperiassa. Linjat korvaavat kahdeksan vanhaa linjaa ja nostavat vuotuisen tuotantokyvyn 160 000 kuutiometristä 200 000 kuutiometriin. Tehtaan uudistamisesta vastasivat Raute, Valon Kone ja japanilainen Takahama.

SCA laajensi paperintuotantoa

SCA on käynnistänyt Itävallan Laakirchenin paperikone 10:n remontin jälkeen. Koneen energiankulutus alenee ja tuotantokapasiteetti kasvaa 260 000 tonniin vuodessa. Kone valmistaa päällystämätöntä puupitoista painopaperia.

Aktivistit vahtivat lannoitesäkkejä

Ympäristöliikkeet vahtivat vuorotyönä Ruotsin Ångermanlannissa metsäjätti Holmenin lantasäkkejä estääkseen metsän lannoituksia. Holmen ei aio luopua lannoituksista. Ympäristöväen mielestä lannoitus vahingoittaa luontoa.

”Mustikka voi vähetä 50 prosentilla”, sanoo ympäristöaktivisti **Terez Bergfeldt.**